

"İçtihat Metni"

İNCELENEN KARARIN

MAHKEMESİ : ... Bölge Adliye Mahkemesi 8. Hukuk Dairesi

SAYISI : 2022/1118 E., 2022/926 K.

DAVALILAR : 1- ...

DAVA TARİHİ : 18.01.2012

HÜKÜM/KARAR : Kısmen kabul/ Red

İLK DERECE MAHKEMESİ : 1. Asliye Ticaret Mahkemesi

SAYISI : 2021/682 E., 2022/207 K.

Taraflar arasındaki tasarrufun iptali davasından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Kararın davacı vekili ve davalılar ..., ..., ..., ... vekilleri tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince istinaf isteminin esastan reddine karar verilmiştir.

... Bölge Adliye Mahkemesi kararı davacı vekili ile davalılar ... ve ... ile ..., ... vekilleri tarafından temyiz edilmiş, incelemenin duruşmalı olarak yapılması davalılar davalılar ..., ..., ..., ... tarafından istenilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, 30.05.2023 tarihinde duruşma yapılmasına ve duruşma gününün taraflara davetiye ile bildirilmesine karar verilmiştir.

Belli edilen gün ve saatte gelen davacı vekili ile davalılardan ve vekili geldiler. Davacı ile davalı ... ve vekilinin sözlü açıklamaları dinlenildikten sonra işin incelenerek karara bağlanması için uygun görülen 30.05.2023 gününde Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlenerek dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; davalı ... hakkında yaptıkları takip sırasında borçlarını karşılayacak haczi kabil mallarının bulunmadığını, alacaklılardan mal kaçırma amacıyla dava konusu ..., ... hisselerini 26.02.2009 tarihinde davalılar ... ve ...'a sattığını öne sürerek davalılar arasındaki tasarrufun iptaline karar verilmesini, iki farklı takip dosyası için açtığı iki ayrı dava da talep etmiş, mahkemece davalar arasında irtibat bulunduğundan birleştirme kararı verilmiştir.

II. CEVAP

1. Davalılar.. ., ..., ..., ... vekilleri cevap dilekçelerinde, müvekkileri ... ve ...'ın borçluyu önceden tanımadıklarını, ekonomik durumu hakkında bilgi sahibi olmadıklarını

II. CEVAP

1. Davalılar.. , ..., ..., ... vekilleri her bir dilekçelerinde, müvekkilleri ... ve ...'ın borçluyu önceden tanımadıklarını, ekonomik durumu hakkında bilgi sahibi olmadıklarını belirterek davanın reddine karar verilmesini istemiştir.

2. Davalı ..., cevap dilekçesi sunmamıştır.

III. İLK DERECE MAHKEME KARARI

İlk Derece Mahkemesi, yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararında, ivazlar arasında önemli oransızlık olduğu ve "..... tarihinde tasfiyenin eşiğinde olan bir şirket hissesinin devralınmasının alacaklılardan mal kaçırma kastının devranları tarafından bilindiği sonucu ortaya çıkarmakta ve bu nedenle davalı ...'ın davalı Ltd.Şti. deki hisse devrinin iptale tabi bir tasarruf olduğu anlaşılmaktadır.

... Ltd. Şti. Bu devirlerden sonra tasfiye sürecine girmiştir. ... Ltd. Şti. nin en önemli mal varlığı olan ... A.Ş. Hisseleri, şirketin yetkililer olan davalılar ... ve ... tarafından devredilmesi ve sonrasında ... Ltd.Şti. nin tasfiye sürecine girmiş olması, ... ile ...'ın bu şirketin en önemli mal varlığı değerlerinin bizzat kendi üzerlerine alarak şirketin tasfiye sürecinin başlatılmasına ve şirkete karşı başlatılacak takiplerin ve davaların sonuçsuz kalmasına sebebiyet verdikleri, bu nedenle ... tarafından ... Ltd. Şti. nin sahibi olduğu ... A.Ş. hisselerinin muvazaalı olarak davalılar ... ve ...'a devredildiği kanaatine varılmıştır.Davanın ..., ..., Fuat yönünden kabulü ile, davalı ...'ın ... Kaynak Suları San ve Tic. Ltd. Şti.'deki 1798 adet % 89,9 hissesini davalılar ... ve ...'a devrine ilişkin 26.02.2009 tarihli tasarrufun iptaline, yine aynı tarihli ... İçecek Üretim San. Tic. A.Ş'deki % 2 hissesini davalılar ... ve ...'a devrine ilişkin 26.02.2009 tarihli tasarrufun iptaline, davacıya Ümraniye 1. İcra Müdürlüğü'nün 2010/12149 sayılı icra dosyasında ... icraya devam ... tanınmasına, davalı şirketler yönünden taraf sıfatı yokluğundan davanın reddine, davanın davalılar ..., ..., Fuat yönünden kabulü ile, davalı ...'ın ... Kaynak Suları San. ve Tic. Ltd. Şti'deki 1798 adet % 89,9 hissesini davalılar ... ve ...'a devrine ilişkin 26.02.2009 tarihli tasarrufun iptaline, yine aynı tarihli ... İçecek Üretim San. Tic. A.Ş.'deki % 2 hissesini davalılar ... ve ...'a devrine ilişkin 26.02.2009 tarihli tasarrufun iptaline, davacıya Ümraniye 1. İcra Müdürlüğü'nün 2010/20072 sayılı icra dosyasında ... icraya devam ... tanınmasına, davalı şirketler yönünden taraf sıfatı yokluğundan davanın reddine" şeklinde verilen karar hakkında davacı ve davalı tarafça İstinaf kanun yoluna başvurulduğu, ... Bölge Adliye Mahkemesinin 2021/1438 Esas, 2021/1333 Karar sayılı ve 16/09/2021 tarihli kararı ile;

"...Davacı vekili tarafından asıl ve birleşen Kadıköy 4. Asliye Ticaret Mahkemesinin 2011/519 Esas sayılı davasında, açıkça tazminat talebinde bulunulması karşısında, her bir dava yönünden diğer davalarda verilen tazminatlar ile tekerrür teşkil etmemek üzere, davalı ... tarafından dava dışı ...'a devredilen ve el değiştirdiği anlaşılan % 7 hisse yönünden İİK 283/2 gereğince tazminata karar verilmesi gerekirken yazılı olduğu şekilde hüküm kurulmasına yer olmadığına karar verilmesi doğru görülmemiştir." gerekçesiyle verilen karar kaldırılmıştır. İlk Derece Mahkemesince yeniden yapılan yargılama sonunda , aynı gerekçelerle, davanın ..., ..., Fuat yönünden kabulü ile, davalı ...'ın ... Kaynak Suları San ve Tic. Ltd. Şti.'deki 1798 adet % 89,9 hissesini davalılar ... ve ...'a devrine ilişkin 26.02.2009 tarihli tasarrufun iptaline, aynı tarihli ... İçecek Üretim San. Tic. A.Ş'deki % 2 hissesini davalılar ... ve ...'a devrine ilişkin 26.02.2009 tarihli tasarrufun iptaline, davacıya Ümraniye 1. İcra Müdürlüğü'nün 2010/12149 sayılı icra dosyasında ... icraya devam ... tanınmasına, davalı şirketler yönünden taraf sıfatı yokluğundan davanın reddine, davanın davalılar ..., ..., Fuat yönünden kabulü ile, davalı ...'ın ... Kaynak Suları San. ve Tic. Ltd. Şti'deki 1798 adet % 89,9 hissesini davalılar ... ve ...'a devrine ilişkin 26.02.2009 tarihli tasarrufun iptaline, yine aynı tarihli ... İçecek Üretim San. Tic. A.Ş.'deki % 2 hissesini davalılar ... ve ...'a devrine ilişkin 26.02.2009 tarihli tasarrufun iptaline, davacıya Ümraniye 1. İcra Müdürlüğü'nün 2010/20072 sayılı icra dosyasında ... icraya devam ... tanınmasına, davalı şirketler yönünden taraf sıfatı yokluğundan davanın reddine" şeklinde verilen karar hakkında davacı ve davalı tarafça İstinaf kanun yoluna başvurulduğu, ... Bölge Adliye Mahkemesinin 2021/1438 Esas, 2021/1333 Karar sayılı ve 16/09/2021 tarihli kararı ile;

26.02.2009 tarihli tasarrufun iptaline, davacıya Umraniye 1. İcra Müdürlüğünün 2010/12149 sayılı icra dosyasında ... icraya devam ... tanınmasına, davalı şirketler yönünden taraf sıfatı yokluğundan davanın reddine, davalılardan ... tarafından dava dışı ... Derneği'ne yapılan % 7 oranındaki hisse devri yönünden İİK'nun 283/2 maddesi uyarınca bedele dönüştüğünden davacının Ümraniye 1.İcra müdürlüğünün 2010/12149 sayılı dosyasındaki alacağı ile sınırlı olmak kaydı ile 2.276.132,10 TL ye kadar davacı alacağını geçmemek üzere davalılar ...,... ve ...'dan tahsilde tekerrür olmamak üzere müştereken ve müteselsilen alınarak davacıya verilmesine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

Mahkemenin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili ve davalılar ..., ..., ..., ... vekilleri istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. İstinaf Sebepleri

1. Davacı vekili istinaf dilekçesinde, davalılar tarafından ...'a devredilerek elden çıkarılan % 7'lik hissenin değeri bilirkişiler tarafından 2.776.132,10 TL olarak tespit edildiği ve istinaf kaldırma kararı öncesinde bu değer üzerinden tazminata hükmedildiği, kısa kararda 7 yerine 2 yazılması suretiyle maddi bir hata yapıldığı, hem asıl hem de ek karar yönünden istinaf isteminin kabulü hatalı olduğunu ... sürerek, İlk Derece Mahkemesi kararının düzeltilmesi için istinaf isteminde bulunmuştur.

2. Davalılar ..., ..., ..., ... vekilleri istinaf dilekçesinde; yapılan hisse devirleri sonunda müvekkili ...'ın Anonim Şirketteki payının (Diğer paydaşlardan satın aldığı pay oranları da eklendiğinde) % 45 oranında olduğu, müvekkili ...'ın şirketteki % 45 oranındaki hissesinin % 7'lik kısmını şirkette aynı zamanda pay sahibi olan ... derneğine ... ve temlik ettiği, bu kapsamda tartışılması gereken diğer bir konunun borçlu ...'dan ... ve Temlik Alınan % 2'lik hissenin ...'a devredilen % 7'lik hisse içinde değerlendirilip değerlendirilmeyeceği noktasında toplandığı, ...'a devredilen % 7'lik paydan sonra müvekkili ...'nin Anonim Şirketteki hissesinin % 38 oranında olduğu, iptal kararı verilse dahi müvekkilinin elinde dava konusu olan % 2 oranındaki hissenin karşılığı pay miktarı bulunduğu, kısacası müvekkili ... hisselerin tamamını devretmediğinden dolayı tazminata dönüşecek bir ... de söz konusu olmadığı, zira dava sonunda davanın kabulüne karar verildiği takdirde müvekkili elinde bulunan % 38 oranındaki hissenin % 2'lik kısmının iptaline karar verilebileceği, zira müvekkilinin diğer hissedardan aldığı payın iptalinin ve birleşen dava da dava konusu edilmediği, davacının şirket hisselerinin iptali yönündeki talebi aynı zamanda dava konusu talepleri değiştirme ve genişletme mahiyetinde olup bu taleplere rızalarının olmadığını, mahkemenin ortadan kaldırma kararına konu olmayan bir hususta karar veremeyeceği, davacının alacağının gerçek bir alacak olmadığını, borçlu şirketin risklerinin dikkate alınmadığını, davacı ve borçlu arasında dostluk bulunduğunu bu durumun değerlendirilmediğini, davalıların alacaklılardan mal kaçırma durumunun ispatlanamadığını, bilirkişi raporları arasında çelişki bulunduğunu, değer tespitine ilişkin tespitin hatalı olduğu, davacının adresinin belli olmadığını belirterek, İlk Derece mahkemesi kararının kaldırılmasını talep etmiştir.

C. Gerekçe ve Sonuç

Boğe Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile , "...İtoplanan delillerin İlk Derece Mahkemesinin kararı ve gerekçesiyle birlikte, istinaf başvuru nedenleri de göz önüne alınmak suretiyle incelenmesi ve değerlendirilmesi neticesinde; dosyadaki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının dayandığı delillerle yasaya uygun gerektirici nedenlere, delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına, Dairemizin; daha önce verilen kararın kaldırılmasına ilişkin kararı gereklerinin tam olarak incelenip değerlendirilmesi neticesinde verilen ve istinafa konu kararın isabetli olmasına, davacının Ümraniye 1. İcra Müdürlüğünün 2010/20072 sayılı dosyasındaki alacağı ile sınırlı olmak kaydı ile 2.276.132,10 TL'ye kadar tazminata hükmedilmesinin doğru olmasına göre,.." gerekçesi ile davacı vekili ile davalılar ... İçecek Üretim Sanayi ve Ticaret A.Ş., ... Kaynak Su San. ve Tic. Ltd. Şti., ... ve ... vekilinin istinaf başvurularının HMK'nın 353/1-b/1. maddesi gereğince ayrı ayrı esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili ve davalılar ..., ..., ..., ... vekilleri temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Davacı vekili ve davalılar ..., ..., ..., ... vekilleri, istinaf dilekçelerinde ... sürdükleri iddialarını yenileyerek, kararın bozulmasını istemiştir.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Uyuşmazlık, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanu'nun 277 ve devamı maddeleri gereğince açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

2. İlgili Hukuk

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 369 uncu maddesinin birinci fıkrası ile 370 ve 371 inci maddeleri, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283 ve 284 üncü maddeleri.

3. Değerlendirme

1. Tasarrufun iptali davaları hukuki niteliği itibariyle, dava konusu malın aynına ilişkin olmayıp, şahsi bir davadır. Bunun doğal sonucu olarak da dava ve tasarrufa konu mal ... alanın mal varlığından çıkartılarak borçlunun mal varlığına iade edilmez. Sadece alacaklıya malın bedelinden alacağını alma imkanı sağlar. İptal davasının amacı, İİK 277. ve devamı maddelerinde öngörüldüğü gibi borçlunun mevcudunu azaltmaya yönelik tasarruflarını iptal ettirmektir. İİK.nun 283. maddesi hükmüne göre iptal davasının konusu taşınmaz mal olduğu takdirde, davalı 3. şahıs üzerindeki kaydın düzeltilmesine gerek olmadan bu taşınmazın haciz ve satışı istenebilir. Diğer söyleyişle bu dava alacaklıya borçlunun mal kaçırma amacıyla yaptığı tasarrufla ilgili mal üzerinde alacağın tahsilini sağlama yetkisini verir. Bu yetki de alacak miktarı ile sınırlıdır.

2. Davacı vekilinin doğal sonucu olarak tasarrufun iptal edilmesini istemesiyle ilgili olarak...

2. Bu özelliklerin doğa sonucu olarak davanın görülebilirlik şartlarından birisi alacağın varlığı diğer söyleyişle tasarrufta bulunan kişinin borçlu olması, bir diğeri de alacağın aciz vesikasına bağlanmış olmasıdır. Bu özelliği nedeniyle aciz nedenine dayalı tasarrufun iptali davasında davalı 3. kişi aciz belgesine dayanan alacağın gerçekte olmadığını iddia ve ispat edebilir. Çünkü dava şartlarından birisi de tasarrufta bulunan kişinin borçlu olması gereğidir. Eğer tasarrufta bulunanın alacaklıya gerçek bir borcu olmadığı iddia ediliyorsa bu durumda tasarruf sahibinin öncelikle borçlu sıfatı çözümlenmelidir. Eğer gerçek bir borç yoksa alacak da söz konusu olamayacağından iptal davasının dinlenmesi mümkün olmaz.

3. Diğer bir yönüyle de konu ele alındığında, İİK.277. vd maddelerine göre açılan iptal davalarında takip borçlusundan hak iktisap eden 3. kişilerin davacının takip borçlusundan alacaklı olmadığına ilişkin savunmasının araştırılmasında zorunluluk vardır. Aksi takdirde takip alacaklısıyla anlaşarak veya nasıl olsa kendisinin borca batık olması nedeniyle gerekli çabayı göstermeyerek icra takibine itiraz etmeyen, itiraz üzerine durması söz konusu olmayan kambiyo senetlerine dayalı takibe karşı menfi tespit davası açmayan takip borçlusunun bu davranışı karşısında borçludan mal edinen üçüncü kişilerin yargı eliyle zarara uğratılması söz konusu olur ki bunun kabulüne olanak yoktur. Hatta tasarrufta bulunurken borçlu olmayan kötü niyetli kişilerin malvarlığındaki bir unsuru iyi niyetli üçüncü kişilere devrettikten sonra hileli işbirliği halinde olduğu kimselere eski tarihli borç senedi vererek elinden çıkardığı malları iptal davası yoluyla dolaylı olarak geri alması dahi imkan dahiline sokulabilir. Elbette ki bunlar yasaca amaçlanan durumlar değildir. Tasarrufun iptali davalarında alacaklıya alacağını tahsil olanağı sağlanırken bu alacaklının alacağının şeklen varlığının değil, gerçekliğinin amaçlandığını göz ardı etmemek gerekir.

4. Alacağın gerçek olduğunu ispat yükümlülüğü davacıya aittir. Alacaklı ve borçlu arasındaki ilişkiden, bilgi ve belgeden bu ilişkinin dışında olan üçüncü kişinin haberdar olması veya belgelerin elinde olması beklenemez.

5. Somut olayda, dava konusu hisse devri 26.02.2009 tarihinde gerçekleşmiştir. Dava dayanağı takip dosyaları, Ümraniye 1. İcra Müdürlüğü'nün 2010/20072 ve 2010/12149 sayılı dosyalarıdır. Ümraniye 1. İcra müdürlüğü'nün 2010/20072 sayılı dosyasında; 05.03.2007 tanzim tarihli, borçlu ... tarafından düzenlenen 2.000.000 USD ve 3.000.000 USD miktarlı senetler dayanak yapılarak 6.373.800,00 TL. için 12.10.2010 tarihinde, Ümraniye 1. İcra Müdürlüğü'nün 2010/12149 sayılı dosyasında ise; davacı ... tarafından borçlu ... aleyhine 05.03.2009 vadeli 2.000.000 USD tutarlı senet dayanak yapılarak 500.000 USD alacak üzerinden 27.05.2010 tarihinde takip başlatılmıştır.

6. Davalı üçüncü kişiler vekilleri, davacı alacaklı ile borçlu davalı arasında gerçek bir alacak borç ilişkisinin bulunmadığını, dava konusu hisse senetlerinin borçlu tarafından satışından sonra tekrar geri almak amacı ile gerçekte olmayan bir alacak için senet düzenlendiğini savunmuştur. Bu yönde, borçluya ait şirketin ticari defterleri üzerinde yaptırdığı bilirkişi incelemesi sonucu, davacı ile bir ticari ilişkiye rastlanmadığını tesbit edildiğine ilişkin rapor sunmuştur.

7. Borç kaynağı bonolarda senetlerin malen veya nakten verildiğine ilişkin bir açıklama var olmaması, dava vekili 20.01.2022 tarihli temyizce savunma dilekçesinde, müvekkilinin

yer almamış, davacı vekilli 29.01.2023 tarihli temyiz cevap dilekçesinde, müvekkilinin borçlunun ortağı olduğu şirketlere yatırım desteği sağlamak konusunda borçlu ile protokol akdedildiğini, bahse konu protokol gereğince; müvekkil finansman sağlayacağını, borçlunun da müvekkile bunun karşılığında hisse devredecek veyahut da kar payı vereceğini, bu protokoldeki yükümlülüklerine ilişkin olarak da yatırımlar karşılığında borçlu senetleri tanzim ederek müvekkile verdiğini, ancak borçlu, vadesinde ödeme yapmayınca dava konusu senetlerin takibe konulduğunu belirtmiştir.

8. Anonim ve limited şirketlerde hisse devri belirli bir şekle tabi olmasına karşın, davacı vekili iddialarını ispatlayıcı yönde dosyaya bir bilgi ve belge sunmamıştır. Davacı ..., ... vatandaşıdır ve orada yaşamaktadır. Borçluya verildiği iddia edilen toplam 7.500.000,00 USD gibi büyük paranın yurt dışından ne şekilde transfer edildiğine ve borçluya verildiğine ilişkin bir belge bulunmaması ... deneyimlerine de aykırıdır.

9. Alacağın gerçekliğini ispat yükü davacıda olduğu ancak bu iddianın inandırıcı delillerle ispatlanmadığı, dikkate alınarak davacının davasının ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerekirken, hatalı değerlendirme ile yazılı şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olmuştur.

10. Bozma nedenine göre, davacı vekilinin ve davalıların diğer temyiz itirazları incelenmemiştir.

IV.KARAR

Açıklanan sebeplerle,

1. Temyiz olunan, İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının ORTADAN KALDIRILMASINA,

2. İlk Derece Mahkemesi kararının, BOZULMASINA,

8.400,00 TL vekalet ücretinin davacıdan alınarak duruşmada vekille temsil olunan davalı ...'a verilmesine,

8.400,00 TL vekalet ücretinin davalılar ..., ..., ..., ...'nden alınarak duruşmada vekille temsil olunan davacıya verilmesine,

Peşin alınan karar harcının istek halinde davalılar ..., ..., ..., ...'ne iadesine,

Peşin alınan karar harcının istek halinde davacıya iadesine,

Dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, bozma kararının bir örneğinin kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

30.05.2023 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.